

Titel: Passie voor kwalitatieve onderzoeksmethodes

Symposium Samenvatting (max. 50 woorden)

Hoewel kwalitatief onderzoek vaak ondergewaardeerd wordt in onderzoek naar geestelijke gezondheidszorg, levert het een belangrijke bijdrage aan het veld door de nadruk te leggen op de subjectieve ervaringen van zowel patiënten als therapeuten. In dit symposium zullen drie voorbeelden van kwalitatief onderzoek worden gepresenteerd, waaruit blijkt dat kwalitatieve methoden kunnen helpen bij het begrijpen van de complexiteit van de geestelijke gezondheidszorg.

Ondersteunende samenvatting (overzicht van de lezingen, 500 woorden, excl referenties)

In de klinische psychologie is het dominante paradigma dat van het testen van nulhypothese en kwantitatieve metingen. Hoewel deze methoden zeker van waarde zijn voor het veld en voor mensen die lijden aan geestelijke gezondheidsproblemen, missen ze vaak belangrijke kenmerken die ook een centrale plaats verdienen in onderzoek naar de geestelijke gezondheidszorg: namelijk subjectieve ervaringen. Als we de complexiteit van geestelijke gezondheidsproblemen echt willen begrijpen, is het van het grootste belang dat we kwalitatieve methoden gaan gebruiken.

In dit symposium presenteren we onze nieuw opgerichte stichting KOC-GGZ die kwalitatief onderzoek in de geestelijke gezondheidszorg promoot, en zullen we het belang van kwalitatieve methoden illustreren door te laten zien hoe een verscheidenheid aan kwalitatieve en gemengde methoden kan bijdragen aan een beter begrip van de geestelijke gezondheid. Zowel vanuit het perspectief van de behandelaar als vanuit het perspectief van de patiënt.

Vanuit een methodologische invalshoek zal Femke Truijens betogen dat het scoren van zelfrapportagemetingen inherent betekenisvol is, omdat het een reflectief proces met zich meebrengt, waarin mensen hun ervaringen in cijfers vertalen. Hoewel onderzoekers er vaak van uitgaan dat verschillen in individuele scores worden 'verdekt' door de validiteit van een meting, is dit kortzichtig. Femke Truijens stelt dat zelfrapportagegegevens vaak lijden onder validiteitsproblemen die alleen een sterke kwalitatieve component kan oplossen.

Katie Lee Weille zoomt in op de waarde van kwalitatieve methodes voor Klinisch Psychologen, aan de hand van een onlangs gepubliceerde studie die toont hoe een fenomenologische analyse de psychologische binnenwereld van ouderschap fijnzinnig verkent wat tot verrassende inzichten leidt.

Kwalitatief onderzoek draagt niet alleen bij aan het begrijpen van de ervaring van iemand die lijdt aan psychische problemen, maar de rol van de therapeut en het begrijpen van diens subjectieve ervaring is evenzeer relevant voor onderzoek op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg. Ten slotte zal Arjen Noordhof zijn onderzoek presenteren naar de gevarieerde en complexe manieren waarop artsen klinische concepten (zoals 'overdracht' en 'werken met het lichaam') gebruiken in hun dagelijkse werk, waaruit blijkt dat het klinische veld vrij scherp contrasteert met de manieren waarop waarin het vakgebied gewoonlijk wordt gepresenteerd in handboeken, studiemateriaal en onderzoek.

Samen toont dit symposium de soorten inzichten die kwalitatieve onderzoeksmethoden genereren en heeft het tot doel zowel praktijkmensen als onderzoekers te inspireren om zich te verdiepen in de rijke wereld van kwalitatief onderzoek.

Hoe voelt het om onderzoeksobject te zijn? Een argument voor mixed methods in psychologisch gezondheidsonderzoek.

In het Evidence-Based paradigma wordt meten beschouwd als de hoeksteen van psychologisch onderzoek. Hierbij wordt doorgaans gebruik gemaakt van zelfrapportagematen, waarin patiënten wordt gevraagd om hun ervaringen te vertalen in gestandaardiseerde schalen. 'De cijfers' worden vervolgens over patiënten heen vergeleken. Maar wat bedoelen mensen eigenlijk als ze vragenlijsten scoren? En interpreteren we 'de cijfers' automatisch zoals ze bedoeld zijn? Aan de hand van casus 'John', een patiënt-participant in 'gouden standaard' psychotherapieonderzoek naar depressie die een unieke inkijk geeft in hoe het kan voelen om als onderzoeksobject beschouwd te worden, bevragen we het proces van betekenisgeven in scoren en de gevolgen daarvan voor de interpretatie van 'de cijfers'. Vanuit deze casus beargumenteren we dat het voor valide gebruik van data essentieel is om het verhaal *achter* de cijfers in kaart te brengen. Vanuit een hermeneutisch kader tonen we hoe kwalitatieve onderzoeksmethoden gecombineerd kunnen worden met het klassiek kwantitatieve discours.